

менший ріст спостерігався у рудих – $132,5 \pm 3,19$ мм. Із загальної кількості випадків відсутності росту копитного рогу 50 % – руді коні, гніді – 37,5 %, вороні і сірі – по 6,25 %. Рисаки рудої масті мали нерівномірний ріст копитного рогу впродовж року. Найбільш нерівномірний показник росту відмічено у рудого чотирирічного жеребця Мола російської рисистої породи (в липні місяці – 42 мм, а за попередній місяць росту копитного рогу не було).

Отже, ріст копитного рогу пов'язаний з віком, статтю і мастю. На тазових кінцівках ріст копитного рогу більший, ніж на грудних. На ріст копитного рогу впливає сезон року.

УДК 636.082

ОЦІНКА СВИНЕЙ ЗА ВЛАСНОЮ ПРОДУКТИВНІСТЮ РІЗНИМИ МЕТОДАМИ

М. С. Небилиця¹, В. П. Новицький¹, В. Г. Миронченко²
¹Черкаська дослідна станція біоресурсів ІРГТ НААН
²ТОВ «Селекційний племзавод «Золотоніський»

Однією з головних умов науково-технічного прогресу в свинарстві є широке впровадження сучасних досягнень у галузі генетики та селекції тварин, а також комплексу інтенсивних технологій, що дають можливість підвищити їх продуктивність і знизити собівартість продукції. У свою чергу, основним джерелом підвищення генетичного потенціалу свиней є точність оцінки і подальший добір для відтворення найбільш цінних у племінному відношенні тварин (Яндіев М. А., 2008).

У світовій практиці оцінка генотипу тварин проводиться за допомогою різних інформаційних джерел: за даними продуктивності предків, сибсів і напівсібсів, власної продуктивності та продуктивності потомків. Використовуються як окремі з перелічених джерел, так і їх комбінації. При цьому, часто спостерігаються розбіжності в оцінках, які отримали плідники, при визначенні їх племінної цінності різними методами (Чинаров Ю. и др., 2007; Ващенко П. А., 2010).

У сучасному світовому свинарстві значного поширення набула індексна селекція. Суть такого підходу полягає в тому, що для подальшої роботи у стаді відбираються тварини на основі інтегрованої оцінки їх селекційної цінності. В умовах України найбільш застосовується селекція за незалежними рівнями, основні положення якої викладені в Інструкції з бонітування свиней. Для успішного проведення селекційної роботи необхідно вирішити 4 групи завдань: оцінити продуктивність тварини, оцінити її селекційну цінність, провести добір і підбір для отримання запланованого потомства. Особлива увага надається оцінці селекційної цінності, яка ґрунтується на результатах фенотипової оцінки продуктивності тварин і

є передумовою для проведення оптимального добору (Гетя А. А., 2009). Тому, порівняльний аналіз поширених методів оцінки свиней за показниками власної продуктивності нині є актуальним.

Метою наших досліджень було провести порівняльний аналіз деяких методів оцінки продуктивності свиней для удосконалення селекційного процесу. Роботу проводили в селекційному центрі ТОВ «СП «Золотоніський» Черкаської області на поголів'ї ремонтного молодняку свиней порід велика біла і ландрас англійського походження. Тварин оцінювали за наступними оціночними індексами: ремонтного молодняку за енергією росту і товщиною шпику (I_p) таза середньодобовим приростом і товщиною шпику (I_v). Крім цього, оцінювали молодняк свиней за власною продуктивністю шляхом визначення рангу в ряду даних: віку досягнення живої маси 100 кг, довжини тулуба та товщини шпику в 100 кг. За сумою рангів, розділеною на число доданків, визначали цінність молодняку кожної лінії чи родини (чим менша частка, тим вища цінність). Також, проводили оцінку тварин за власною продуктивністю за незалежними рівнями (Інструкція з бонітування свиней, 2003).

У процесі досліджень оцінювали продуктивні якості молодняку свиней великої білої породи і ландрас англійського походження (в розрізі статевої та лінійної належності) різними методами при знятті з контрольного вирощування. Установлено, що за показниками віку досягнення маси 100 кг (188 ± 2 діб; $P > 0,99$ діб), середньодобового приросту (580 ± 8 г; $P > 0,99$), довжини тулуба ($129 \pm 0,3$ см; $P > 0,999$) й індексів I_v ($198 \pm 2,1$; $P > 0,99$) та I_p ($3,7 \pm 0,12$; $P > 0,95$), кнурці великої білої породи вірогідно переважали своїх ровесниць. У розрізі родинної належності кращими показниками продуктивності характеризувались свинки родини Іст Лесс, які вірогідно переважали ровесниць за показниками скороспілості (183 ± 6 діб; $P > 0,95$) та середньодобового приросту (592 ± 23 г; $P > 0,999$). Відповідно гіршими були свинки родин Блекберрі та Фенні (по 208 ± 5 діб та $510 - 512 \pm 13$ г; $P > 0,95$).

Оцінкою ремонтного молодняку породи ландрас установлено, що за показниками віку досягнення живої маси 100 кг (173 ± 2 діб), середньодобового приросту (631 ± 8 г), довжини тулуба ($132 \pm 0,4$ см) й індексів I_v та I_p (відповідно $209 \pm 2,4$ та $2,9 \pm 0,1$), кнурці переважали свинок-ровесниць, проте різниця була невірогідною. У межах генеалогічних структур найвищими показниками скороспілості (157 ± 2 діб; $P > 0,999$), середньодобового приросту (700 ± 9 г; $P > 0,999$) та довжини тулуба ($138 \pm 2,2$ см; $P > 0,99$) характеризувалися ремонтні кнурці лінії Нотіс, а скороспілості (158 ± 6 діб; $P > 0,99$) і оціночних індексів (відповідно $231 \pm 8,8$; $P > 0,95$ та $2,6 \pm 0,4$) – свинки родини Скрастад.

Досліджено кореляційні зв'язки між показниками незалежних рівнів, індексної та рангової оцінок в межах генеалогічних структур молодняку. Зокрема, встановлено високий коефіцієнт кореляції ($r = -0,825$; $P > 0,999$) між значеннями індексів I_v та I_p . Значно нижчі коефіцієнти кореляції відмічено у таких парах, як показник незалежних рівнів і рангової оцінки та

індекс Ів і показник рангової оцінки, які дорівнювали відповідно $r = -0,640$ ($P > 0,99$) і $r = -0,515$ ($P > 0,95$).

У результаті проведених досліджень встановлено, що за показниками індексів Ів та Ір у тварин великої білої породи англійського походження (відповідно 198 та 3,7) кнурці вірогідно переважали своїх ровесниць. В межах породи ландрас найвищими показниками скороспілості (157 діб), середньодобового приросту (700 г), довжини тулуба (138 см) характеризувалися ремонтні кнурці лінії Нотіс.

Таким чином, можна зробити висновок, що бальна оцінка тварин за незалежними рівнями є малоінформативною при роботі з тваринами спеціалізованих м'ясних порід імпортного походження. Метод оцінки ремонтного молодняка свиней за показниками власної продуктивності на основі індексів Ів та Ір є більш точним, порівняно з оцінкою за незалежними рівнями та рангами.